

loor zich  
rstellike  
te voor-  
enigings-  
ren zich  
dien die  
stijl —  
in gelde-  
le betee-  
nleleven  
lertminst  
testellen,  
zoo zeer  
mak van  
ij komen,  
dijk valt,  
die bereid  
araan het  
t, is ook  
t op, dat  
elkaar in  
1906, dat  
beid der  
naar met  
iken, die  
elk toe-  
volstaan,  
de bla-  
nd, ver-  
ing voor  
er terrein  
En zeer  
woon be-  
in een  
Wereld-  
mgelings-  
wijl er in  
ing kring  
i weet te  
mit zich  
en volks,  
als zou  
gegeven  
niet om-  
geofierd  
ogelagen  
vert, dat  
steraan.  
iet alleen  
evenzeer  
leel geen  
ng Mens  
te Wereld  
eft, naar  
t mege-  
p vellet  
en, koop-  
poorweg-  
n verder  
iken kan  
rekenis te  
leers an-  
rk. Deze  
ehillende  
millionen  
amste ge-  
arvan de  
arbeid in  
bovenste  
e hebben,  
eolddigde  
een ruim  
leeraren  
scholen."   
ch sedert  
id onder  
sonderlijk  
American  
half jaar  
ductie-  
enigingen  
sparende,  
heden in  
men, niet  
t, en op  
en onder  
n niet in  
gen, die  
ult hierin  
oelijk is,  
en te be-  
t, gewaar-  
bekenden  
g zoeken.  
erikanen  
aan den  
aerika te  
nigranten  
le Y. M.  
reldbond  
n. H. van  
stuur van  
Verlegen-  
in zijn  
ene stem-  
an werk-  
n maakte.  
studies  
blikbaar  
ls in be-  
oor op-  
er studie-  
atheid in  
H. B. B. m  
et de ge-  
p advies  
ikt werd  
nigranten  
t worden.  
ika gaan,  
als uwer  
aan u te  
an Ass-  
algenen  
A. (in  
eiland)  
migen C.  
A. op  
ij u met  
ions zijn  
en gaarne  
dienen,  
M. C. A.  
a kunnen  
en aan-  
BOND  
GENEEL  
ken met  
nig wat  
e zullen

kortelijk aanstippen en samenvatten, wat het bestuur van den Wereldbond voor de haven steden als zijn wens uitgesproken heeft.

u. Een informatiebureau te vormen. Jongemannen, die naar de nieuwe wereld willen verhuizen, moeten zich bij hetzelfde kunnen verzoeken om bijna alle mogelijke inlichtingen te verkrijgen.

b. Men moet zich in verbanding stellen met alle J. V. in het land. Wanneer een Vereeniging verneemt, dat een jong man in de gemeente naar Amerika gaan zal, moet zij dit in bedoelden functionaris mededeelen.

c. Men heeft zich bijzonder in contact te stellen met de groote industrieplaatsen, om hen, die hun geluk aan de overzijde beproeven willen, met de industrieleiding van het B. B. te New York in aanraking te brengen.

d. Men zorgt voor de verspreiding van geschriften, die naar de behoeften der emigranten inlichtingen verschaffen omtrent den arbeid, grondgesteldheid, klimaat, Y. M. C. A. en voorts al wat belanghebbenden nuttig wezen kan. Daartoe moet men ook de periodieke pers tot bondgenoot maken.

e. Men tracht zoo lang mogelijk in verbanding te blijven met de Christelijke jongemannen, die naar Amerika gegaan zijn, om met broederlijke liefde op hen acht te nemen of te doen nemen, en ook om de latere „new comers" met hen in aanraking te brengen.

Het ligt in den aard der zaak, dat ook Nederland, met name Rotterdam met zijn druk vervoer van emigranten, voor dezen arbeid in aanmerking kwam. Daarom stelde het bestuur van den Wereldbond zich met het Nederlandsche Jeuglingsverbond in contact, om zijn medewerking te verkrijgen.

Het spreekt van zelf, dat het N. J. V. de groote betekenis van den emigranten-arbeid wel beseft, en dat het bestuur ervan dadelijk herleid was, zijn aandacht aan de zaak te wijden. Maar weet ge, wat de Algemeene Secretaris van het N. J. V. in het meergenoemde boekje schrijft?

Men leze en herleze het:

„Wij zijn hier in Nederland, waar 't werk onder jonge mannen weinig steun vindt. Vooreerst zal dus dit werk in Rotterdam moeten verlicht worden door een of meer personen, die beseffen liefde en bewaardheid, daarvoor enige uien beschikbaar hebben."

Is het niet diep beschamend?

De Amerikanen, kloek, doortastend, recht op het doel afgaand en zich reusachtige opofferingen getroostend, omreizen see en land om de noodige hulp te verkrijgen, waarvan ze zelfs nog een deel betalen willen. Want de Y. M. C. A. van Amerika wil de helft betalen van het salaris van een vast aangesteld persoon, die te Rotterdam werkt, en wil dien persoon bovendien op haar kosten een studietoer naar Amerika laten maken. Maar als ze dan in ons land met zulk een aanbod komt, dan krijgt ze ten antwoord, dat het financieel voor ons toch nog te bezwaarlijk is!

Wat moet men in Amerika en elders wel van ons denken?

Wat anders dan dat men in Nederland niet de minste notitie neemt van de duizenden emigranten (in 1907 waren het er 59241), die via Rotterdam naar Amerika trekken?

Zelden we te veel, dat Nederland ook hier weer blijk geeft in overvaardigheid voor een groot christelijk belang bij andere landen, met name bij Amerika, zeer verre achter te staan?

Zoo werken dan thans in Rotterdam een paar jonge mannen, die enige uien beschikbaar hebben, in dezen arbeidskring. Iemand, die zich geheel aan dien arbeid zou kunnen geven, is er wel gevonden, maar... er is geen geld!

Och, als men hier te veel eergevoel heeft, om de helft van het benodigde van Amerika aan te nemen, dan moet er / 1500 's jaars zijn.

Zou Nederland dat bedrag voor dit doel niet beschikbaar kunnen stellen?

**Nut de Perg.**

In de toespraak, waarmede Prof. Lindeboom, de rector der Theologische School, de lessen opeende, gaf hij aldus zijn oordeel weer over de besluiten der jongste Synode:

Gelijk wij weet, heeft in onzen rusttijd de Generale Synode van de G. K. in Nederland hare vergaderingen gehouden. Een en ander van hare besluiten heeft ook op deze School betrekking maar een echte brief heeft de School deren keer niet gehad; som praktische redenen stond zij in deze Synode op de plaats *Negatief*. De beurt was nu aan de Vereeniging voor H. O. op Geref. Grondslag en de theologische faculteit van hare Universiteit. Bijna een derde van haar tijd en werk heeft de Synode besteed aan de vaststelling van een nieuw contract tusschen de Kerken en de Vereeniging voornoemd i. z. de theol. faculteit; na de verwachte goedkeuring door de Vereeniging zal dat contract van stonde aan het oude vervangen. Dat contract op zichzelf gaat geheel buiten deze School om, en kan uit zijn aard en door zijn inhoud en strekking noch de theol. faculteit in een eigen inrichting der Kerken transformeeren, noch de eigen inrichting overbodig doen achten, of haar in de schaduw stellen. Wel hebben blijkbaar leden der Synode bij hun opmerkelijken lever voor het recht en de vrijheid der Kerken i. z. de opleiding, gedacht aan mogelijke nader-bij-elkaar-brenging van de Theol. School en de Theol. Faculteit der V. U. Dat is openbaar geworden in de laatste zitting, waarin aan de Curatoren der Theol. School opdracht is gegeven, met de Hoogleraren te overwegen, of het wenschelijk en doelmotig zij, de Theol. School te brengen ter plaatse waar de V. U. is gevestigd. *Amsterdam* is in die opdracht niet genoemd. 't Is niet te denken, dat de Curatoren, of Kampen te grieve of te ontneven, maar om de Theol. School en de Theol. Faculteit dichter bij elkander te brengen, en dat gewis niet alleen in geografischen zin en maniere. Die opdracht heeft velen verbaasd, en is reeds aanleiding en reden van onrust en van onrustig maken geworden; vooral dit is zoo vreemd, dat de aanwezige Hoogleraren der Theol. School verklaarden, geen bewaar tegen die opdracht te hebben. Zoo zij het niet ongepast acht, het gaat hier toch over de ons allen dierbare Theol. School, wil ik wel een enkel woord zeggen dat tot beter verstand van die opdracht kan dienen. Dat die opdracht welig of niet heeft te beduiden, dat zij geen gewichtige gevolgen kan hebben voor de School, voor de V. U. voor de Kerken, dat zal ik niet beweren; niet wij maken de geschiedenis, maar de Heere onse God; niemand van de leden der Synode noch der Kerken kan zeggen, wat de toekomst zal baren; die alles weet en ook het lot van School en Kerken in Zijne hand houdt, is God, die alle dingen werkt naar den raad van Zijnen wil. Maar dit is m. i. wel duidelijk, dat die opdracht niets inhoudt dat reden geeft om te zeggen of te denken: nu gaat de School er toch aan. Staat er in die opdracht iets van, reeds meermalen tevergeefs beproefde, vereeniging der School met, of inlijving in de theol. faculteit der V. U. Volstrekt niet. Is dan aan de Curatoren de macht gegeven, de School te verplaatsen, of althans een Generale Synode saam te roepen om over een voorstel tot verplaatsing te oordeelen? Niets daarvan. De Curatoren hebben zelfs

niet de macht ontvangen, met zulk een voorstel tot de eerstvolgende Synode te komen. Zulk een voorstel kan alleen komen uit de Kerken in hare gewone vergaderingen; en de Kerken zijn door die publieke opdracht nu reeds in de gelegenheid gesteld en geroepen, over deze voor School en Kerken en Vrije Universiteit inderdaad gewichtige zaak na te denken en saam te spreken. Indien de Curatoren en de Hoogleraren, na zijne overweging van al wat hiertoe behoort, zulke verplaatsing wenschelijk en doelmotig mochten achten, dan zijn zij geroepen, een gemotiveerd advies daeraangående aan de Kerken te zenden.

De Curatoren met de Hoogleraren hebben dus eerst te overwegen, of zulke verplaatsing wenschelijk is, en daarna of zij doelmotig is. Tal van vragen en belangen zullen bij die overweging aan het woord komen. Voor men over het al, of niet, wenschelijk zal kunnen beginnen te oordeelen, zij zelfs te spreken, te denken, behoort allereerst dit helder en klaar te worden, wat het doel van de verplaatsing zou moeten zijn, en welk nut daarvan voor de Kerken, de Theol. School, en de Vrije Universiteit zou mogen worden verwacht. Wie gevoelt niet, dat hierbij al dadelijk deze even teedere als belangrijke vraag zich al opdoet: of de Theol. School, om mij nu tot haar te bepalen, naar eisch en van broedertrouw, en van vreed beleid met het oog op het belang en op den vrede der Kerken, tegen gevaar van nieuwe krenking en schade kan en zal vinden om met de theol. faculteit der V. U. elkander tot steun en den Kerken tot blijdschap en heil, ten zegen, voor al de Faculteiten van wetenschap, en al het volk des lands, toe wel ordeorde samenwerking te komen, voor de beoefening der theol. wetenschap en de opleiding tot dien dienst des Woords door de wetenschappelijke studie der theologie en praktische toebereiding. Mocht het Gode behagen, Curatoren en Hoogleraren een weg te wijzen, waarop School en Faculteit aldus kunnen samengaan, wie die bidt om den vrede van Jerusalem en de komst van Gods Rijk, zou zich niet dankend verheugen? 't Mag worden verwacht dat al de Kerken, en in de Kerken zoowel de bijzondere voorstanders der Theol. School als die der V. U. bijmoedig zullen geven en werken, opdat hetgeen dan wenschelijk is, gebleken, ook doelmotig worden moge. En mocht, althans vooreerst, die weg niet worden ontkend, dan zou het toch reeds tot groote dankbaarheid stemmen, indien de overweging, dat de nu van rivaliteit en jalouzieleed immers niet geheel vrij, afstand tusschen Amsterdam en Kampen werd ingetrokken, en van nu voortaan meer wederzijdsche waardeering en wederzijdsche liefde tot God en Zijne Kerk mocht leiden tot gemeenschappelijke overleg voor en sterking van elkaars harten en handen in beider zoo veelomvattend en moeilijke werk ten dienste der Kerken.

Zij er daarom in de Gemeenten ook opgewonden verwachting, noch bange vrees maar wel veelgebed om het licht en de leiding des H. Geestes, allereerst voor de mannen, aan wie deze teedere opdracht is gegeven, en ook voor al de voorgangers en leden der gemeente, die voor deze belangen een liefdevol hart hebben en door verstand van zaken tot medespreken bevoegd zijn. Zij het oog van al het v. k. dat den Heere vrees, over de menschen met hun verschillende inrichtingen en wenschen heen. Hem, die aan de rechterhand Gods is gezeten, en voor Zijne Gemeente al den dag en al den nacht waakt en zorgt, en onder al de bewegelijkheid der bewegelijke dingen het onbewegelijk Koninkrijk ontvangen doet allen die in het geloof de genade vasthouden, door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen met eerbied en godvruchtigheid. Heb. 12 : 28.

Voor dit kalme, bezadigde en ernstige woord, waaruit de trekking der broederlijke liefde spreekt, zijn wij Prof. Lindeboom dankbaar.

**Officiële Berichten.**

**Classis Dordrecht.**

De Kerken der classis Dordrecht worden zaterdagavond D. V. op Donderdag 12 Nov. a. s. des voormiddags ten half 10 ure. Stukken voor het agendum worden uiterlijk 28 October ingewacht door een der ondergetekenden.

Namens de roepende Kerk te Puttershoek:

A. VOOGEL, praeses.  
A. WILDEMAN, scriba.

**Classis Gorinchem.**

De vergadering der classis Gorinchem zal D. V. gehouden worden Woensdag 11 Nov. Panten voor het agendum a. v. p. in te zenden vóór 28 October.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk van Gorinchem:

C. LINDEBOOM, praeses.  
J. H. VAN NEEDE, scriba.

Gorinchem, 2 Oct. 1908.

Vergadering der classis Amersfoort op 6 October 1908.

1. Op gebruikelijke wijze wordt de vergadering geopend door Ds. H. Teerink, naar toerbeurt praeses.

2. De credentiebriefjes worden nagezien; alle Kerken zijn wettig vertegenwoordigd.

3. De notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd.

4. Voor de Zending draagt elke Kerk naar het vrijwilligheidsbeginsel bij, genoegzaam om aan de begroting te voldoen.

5. Benoemd worden tot visitatoren classis de Dienaren des Woords J. C. C. Voigt en A. Bolwijn, A. P. Lanting en J. Schoonhoven als primus en M. M. Hofius en H. A. van Andel als secundus; voor examina W. den Hengst en J. Schoonhoven; voor art. 13 D. H. O., H. Teerink en A. M. Donner; voor de Theol. School A. M. Donner; voor de Theol. Faculteit J. C. C. Voigt; voor de Zending A. Bolwijn en J. Koppe als secundus; voor de hulpbehoevende Kerken E. J. van Ommen; voor on- en minvermogene krankzinnigen Ds. J. C. Voigt, Oud. G. Schimmel en Diak. G. v. d. Woerd; voor approbatie van attesten der Kerken A. en B. van Amersfoort; voor het scribaat Ds. A. P. Lanting en als quaeztor Oud. H. Hoving.

6. In de vacaturebeurten zal de Kerk van Maartensdijk worden gediend in Januari door Ds. H. A. van Andel; in Februari door Ds. A. M. Donner en Ds. M. M. Hofius; in Maart door Ds. E. J. Koppe. De Kerk van Renswoude in Januari door Ds. A. Bolwijn; in Februari door Ds. W. den Hengst en Ds. A. P. Lanting; in Maart door Ds. J. Koppe.

7. De Kerk van Soest zal de e. v. vergadering der classis bijeenroepen.

8. De assessor sluit met dankgebed.

Namens de classis voornoemd,

Ds. A. BOLWIJN.

**N. Loosdrecht.**

Kort verslag van de Vergadering der classis Assen, gehouden 6 Oct. 1908.

1. Ds. Hangelbroek, praeses der vorige vergadering, opent deze vergadering. Hij gaat over in gebed, en leest, nadat Psalm 119 : 3 is gelezen, en is, het laatste gedeelte van Jesaja 33.

2. Uit de credentia's blijkt, dat alle Kerken der classis vertegenwoordigd zijn.

3. Het moderamen voor deze vergadering is

als volgt samengesteld: Ds. Wissink, praeses; Ds. Zahn, scriba en Ds. Hangelbroek, assessor. Br. Koster wordt aangenomen voor het pers-verslag.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

5. Ds. Zahn rapporteert omtrent de Kerk-vinitatie in de Kerken van Borger, Gasselternijveen, Assen, Zuidlaren, Vries en Smilde A. en Vries.

6. De Kerken van Assen, Smilde A. en Vries worden aangewezen om een regeling te overwerpen voor de percentage der verschillende Kerken in zake art. 13 K. O.

7. Ds. Hangelbroek rapporteert omtrent de organisatie in de Kerken der classis voor den Zendingarbeid op Soemba, en dringt er op aan, dat in den aanstaanden winter in die verschillende Kerken sprekers zullen optreden in 't belang dezer zaak.

8. De praeses richt een welkomstwoord tot Ds. Mulder, geestelijk verzorger van Deenenoord, die voor 't eerst als ouderling van Zuidlaren's Kerk de vergadering der classis bijwoont. Ds. Mulder, die een weinig te laat ter vergadering kwam, beantwoordt den praeses, en bevestigt zich in de liefde der broederen aan.

9. Ds. Smitt rapporteert nu over den arbeid op Soemba in 't algemeen, en deelt mee, dat Ds. Colenbrander te Appingadam werd geëxamineerd en tot den arbeid op Soemba werd toegelaten en in April of Mei a. s. D. V. zal uitgezonden worden. Op Soemba gaat het werk geseind voort. Vooral is 't oog gevestigd op West-Soemba, omdat men daar uitziend naar opening van scholen. Te Melolo liet men naar de komst van Ds. Colenbrander verlangend uit. De classis verneemt met blijdschap dit rapport.

10. De classis keurt goed het besluit der Part. Synode van Drente inzake Ds. J., vroeger predikant te Schoonebeek.

11. In behandeling komt de emeritaat-aanvraag van Ds. Felix te Roden. Na lange en breede discussies steunt de classis deze aanvraag en zullen op de eerstvolgende vergadering der classis de Deputaten der Part. Synode worden uitgenoodigd, ter emeritusverklaring.

12. De vergadering der classis zullen het volgende jaar D. V. gehouden worden: 2 Febr., 4 Mei en 28 Sept.

13. De rondvraag naar Art. 41 levert niets bijzonders op.

14. Als Correspondent-Penningsmeester wordt herbenoemd Ds. H. Dijkstra, en als correspondent voor de Zending op Soemba, Ds. H. Hangelbroek.

15. De collecten voor Algemeene, Provinciale en Klassieke doeleinden worden voor 't volgende jaar geregeld. De collecten voor Inw. Zending in Drente zullen voortaan gestort worden bij Ds. G. Groot Nibbelink te Harderwijk, en die voor de Theol. School bij Br. P. Koster te Appelscha, terwijl de broeders, die voor de overige collecten aangewezen waren, worden gecontinueerd.

16. Censure heeft plaats naar Art. 43 K. O., waarna de korte notulen worden gelezen.

17. Wijl de Praeses reeds vertrokken was, sluit de Assessor de Vergadering. Hij gaat in dankzegging voor en laat zingen Ps. 68 : 10.

Op last der Classis,

Appelscha, 7 Oct. '08. P. KOSTER.

**Buitenland**

**Noord-Amerika.** Prof. Ravinck's begroeting in de nieuwe wereld.

In alle bladen die ons uit Noord-Amerika geworden, wordt de komst van Prof. Dr. Ravinck met blijdschap begroet. *The Banner of Truth* schreef: Professor Ravinck en vrouw kwamen Donderdagavond te Grand Rapids aan. Bij het station vervoelkomde hem een deputatie der faculteit, bestaande uit de professoren De Jong en Kuiper, en begeleidde hen naar het huis waar zij zouden logeren. Vrijdagavond werd den hoogen bezoekers een receptie aangeboden door de leden der faculteit en hunne vrouwen, ten huize van professor Ten Hoer. De avond werd zeer aangenaam doorgebracht. Zoowel de professor als zijn vrouw spraken het Engelsch vloeiend. Wij begrijpen, dat de hoogleraar zijn ambtgenooten op het hart drukte, om de discussie over zuiver Hollandische theologische quaestie te vermijden, en allen nadruk te leggen op het overwinnen en bestrijden van valsche denkbeelden, die in ons eigen land verspreid zijn. Wij zijn dankbaar voor die aanwijzing.

Op Zondag 30 Sept. preekte Dr. Ravinck driemaal in verschillende kerken. De kerken konden de scharen die hem wilden hooren, niet bevatten. Het is geen wonder dat het volk er op gesteld is hem te hooren, want, hoe geleerd hij ook is, heeft de hoogleraar de gave het Evangelie op zulk een eenvoudige en welsprekende manier te verkondigen, dat ieder hem kan verstaan en naar hem moet luisteren. Daarna volgt het programma van de volgende week.

Op dezelfde hartelijke manier schrijven ook *De Wachter* en *De Hoop* over den Amsterdamschen hoogleraar. Doch niet alleen in Gereformeerde kringen toont men zich ingespannen met het bezoek van Dr. Ravinck; *The Christian Observer*, het grootste weekblad der Presbyteriaanse kerk in ons land, schreef over hem als volgt:

„Wie is deze man?

De merkwaardigste Calvinistische theoloog in onzen tijd. Zijn hoofdboek: „Gereformeerde Dogmatiek" — helaas niet in het Engelsch vertaald — is het grootste en het meest omvattende werk over Calvinistische theologie, dat wellicht ooit geschreven werd. Dr. Ravinck is de schrijver van een groot getal werken over zeer onderscheiden onderwerpen; hij is een der grootste en welsprekendste predikers van Nederland, alom bekend en geacht in Duitschland en Engeland; een rusteloos onderzoeker; een man die met wonderlijke tact en macht weet onderwijs te geven. De Voorzienigheid is kwijl geweest in het mededeelen van gaven aan dezen man. En bij dit alles is hij een zeer eenvoudige en ongekunsteld mensch. Het blad niet daarbij de overtuiging, dat het verblijf van Dr. Ravinck in de nieuwe wereld van meer dan voorbijgaande betekenis zijn zal.

**Japan.** Huisgodsdienst in Japan.

Mildred Graham Layman zegt ons in *The Missionary Review*:

„Van de twee groote godsdiensten in Japan, het Buddhisme en het Sintoïsme, is laatstegenoemde eigenlijk de meest invloedrijke, althans in zooverre als het een godsdienst heeten kan. De Japannezen hadden dezen dienst reeds voor dat het Buddhisme onder hen bekend was en dus heeft het Sintoïsme de oudste brieven maar ook staat deze dienst in zeer nauwe betrekking tot de woning, het tehuis van zijne belijders, zoodat Sintoïsme in dubbelen zin de

huisgodsdienst der Japannezen kan genoemd worden. Het is eigenlijk niet anders dan een vereering der voorouders, en is ontstaan in de vroegste tijden, toen het hoofd van elk afzonderlijk huizegen als priester werd beschouwd. Later maakte men ook wel gebruik van tempels, zoodat dit ook bij het Buddhisme wordt gevonden, en zelfs zijn sommige vormen en ceremonien van het Buddhisme overgenomen, maar aan het oorspronkelijk idee, dat het hoofd des gezins als priester moet optreden, wordt ook nu nog vastgehouden.

Het beginsel dat aan het Sintoïsme ten grondslag ligt, is het geloof dat allen die sterven in den goeden verandert worden. En dan worden dit goede of kwade goden in overeenkomst met het leven dat men hier op aarde heeft geleid. Verder stelt men vast, dat deze goden, de geesten der afgestorvenen, hier op aarde blijven wonen, hetzij in hunne graven, hetzij in de huizen waar ze vroeger hun verblijf hadden, en dat zij op deze wijze, ofschoon ze onzichtbaar zijn, met de nog levenden kunnen meedelen. Maar wat nu voor de levenden het meest belangrijk is, bestaat hierin, dat alle geluk eigenlijk afhangt van de wijze waarop zij deze geesten der voorvaderen behandelde. De dooden kunnen dan alleen gelukkig zijn, wanneer de levenden hen goed verzorgen, en omgekeerd hebben de dooden het geluk en den voorspoed van de levenden geheel in hunne macht.

Veel vreemdelingen die hier komen, meenen dat de Japannezen zeer ongodsdiensig zijn en dat in weerwil van het feit, dat ze er miljoenen goden op nabouden. Overvallig schijnt het ook alsof ze zich niet veel om hunne goden bekommeren, maar wij moeten niet vergeten dat het voor een vreemdeling zeer moeilijk is, om de innerlijke roerselen des harten en de godsdienstige gedachten van deze menschen te ontdekken. Er is in Japan geen Sabbath, geen dag van rust, die geregeld iedere week weer invalt, zoodat wij dat in Christenlanden gewoon zijn. En dus is er ook geen dag waarop de breedte schare der geloovigen zich opmaakt om samen naar het huis hun Gods te gaan en zich aldus in het openbaar neer te buigen voor het aangezicht van Hem, wiens Naam zij aanroepen. Een vreemdeling ziet de belijders van het Sintoïsme nooit bijeen en zeker zou hij dwalen, wanneer hij de toewijding van deze menschen aan hunne goden zou willen gewaar worden door acht te slaan op de enkelen die de tempels bezoeken. Door op den tempeldienst te letten, zal niemand enigidee verkrijgen van wat het Christendom in Japan nog te veroveren heeft. Wil men hier eenig begrip van hebben, dan moet men acht slaan op den huisgodsdienst.

Nadat ik vele jaren in Japan verkeerd had kwam ik meermalen in aanraking met een zekere vrouw, die gedurig onze vergaderingen bijwoonde. Weldra begonnen wij op meer intieme voet met elkaar om te gaan, en door haar werd ik iets gewaar van den machtingen invloed van den huisgodsdienst, die haar dierbaar was. Zij was een vrouw uit het middelstand, goed ontwikkeld en met beschaafde manieren. Nadat zij onze vergaderingen gedurende zeer langen tijd zeer geregeld had bijgewoond en zorgvuldig had geluisterd naar de antwoorden, die haar op hare vragen telkens werden gegeven, begon zij voor zich zelve den Bijbel te bestudeeren. Ten laatste begon zij in het openbaar den waren God aan te roepen. Zij vertelde mij dat zij in Christus geloofde en dat zij voortaan een volgeling van Hem wilde zijn. Het scheen dat zij werkelijk tot God bekeerd was, maar op een punt stuitte het bij haar af. Zij kon niet breken met den dienst der voorvaderen. Zij wilde hare „geesten roeden" niet wegwerpen, ofschoon ze met blijdschap alle andere afgoden uit hare woning verwijderde.

Wanneer we de enkele woningen der Christenen uitzonderen, mogen we gerust zeggen dat ieder huis in Japan voorzien is van een „godenkast." Deze kast mag bij sommigen een combinatie zijn van een heiligdom voor het Buddhisme en het Sintoïsme samen, want in vele gezinnen houdt men er beide godsdiensten op na, maar als er in de woning slechts één godsdienst beleden wordt, dan is dit „godenkastje" zonder uitzondering aan het Sintoïsme gewijd. In dit heiligdom worden bewaard de begrafenishoutjes der gestorven leden van het huizegen. Het zijn kleine witte houtjes, gesneden in den vorm van een grafsteen, waarop de namen der ontslapenen geschreven zijn. Wanneer het huizegen ook het Buddhisme belijdt, dan wordt in dit kastje ook een beeld van Buddha gevonden, ja soms zijn er vele afgodenbeelden bijgevoegd, maar wat er ook ontbreekt, de begrafenishoutjes of „geesten roeden," zoodat ze genoemd worden, missen er niet. Ze zijn in iedere „godenkast" aanwezig.

Voor dit heiligdom wordt iedereen dag gebeden en ook moeten er dagelijks offeranden gebracht worden. Het gezin zal geen voedsel gebruiken, indien er niet eerst een kleine hoeveelheid rijst is afgeworpen en voor dit heiligdom ter neer gelegd. Daarom wordt er voor elken maalijf een weinig uit den rijstketel genomen of uit den pot, waarin het voedsel voor het gezin bestemd gekookt is. Dit wordt voor 't kastje geplaatst en men bidt in alle eenvoudigheid de geesten der afgestorvenen aan en vraagt hen om de zoo noodige bewaring voor alle rampen en onheilen. Ook wordt dit niet den eenen dan gedaan, om op den anderen geheel vergeten te worden. Neen, dit geschiedt stipt elken dag. Geen Japannees sal het ooit nalaten en in dit opzicht beschamen deze menschen vele zoogenoemde Christenen in Amerika, die mischien wel trachten er een soort huisgodsdienst op na te houden, maar die soms geen tijd voor deze plechtigheid meenen te hebben.

Bij speciale gelegenheden, zoodat het verjaardag van den sterftag der dierbaren, of op een godsdienstig feest, ontvangt het „godenkastje" bijzondere zorg. Niet zelden wordt er alsdan een photographie van den gestorvene bij de „geesten-roeden" geplaatst en speciaal voedsel en wijn geofferd. De dienst bij dit heiligdom is echter zeer formeel en duurt in den regel niet lang, maar de getrouwheid, de stiptheid, waarmee deze wordt nagekomen, doet ons zien hoe diep het bijgelof in de harten wortelt. Zij beelden zich in dat de afgestorvenen eigenlijk niet dood zijn, maar dat ze steeds met hen meeleven. Zij zijn altijd in hunne nabijheid. Op onzichtbare wijze beschermen zij de woning en waken over de belangen der bewoners. Zij zweven des nachts rond in het licht der heilige lamp, en wanneer de vlam eens weigelt, dan wordt dat veroorzaakt door de beweging die zij maken. Natuurlijk, zij wonen eigenlijk in de houtjes, waarop hun naam te lezen staat, maar van uit het heilig kastje nemen zij alles waar en kunnen zij alles hooren war er in het huis gesegd wordt. Zij deelen in de vreugd, maar ook in de droefheid van het gezin; zij hebben behoefte aan liefde en deelneming, maar de groeten, die hun des morgens en des avonds gebracht worden, zijn voldoende

om hen gelukkig te maken; zij hebben behoefte aan versterkende spijs, maar de geur van het voedsel stelt hen tevreden.

Men ziet dus dat het niet zeer moeilijk is hen te dienen. Zij zijn er echter bijzonder op gesteld, dat elk lid van het gezin zijn plicht waarneemt. Hij die dit niet doet en daardoor de geesten der voorvaderen niet eert, is wreed en levert er bewijs van dat zijn hart boos is. Door wangedrag de geesten schande aandoen of door allerlei boose daden hun naam te bekladden, wordt voor de grootste zonde gehouden. Dit nu is de huisgodsdienst der Japannezen. Eenvoudig in vorm, maar machtig in invloed. Het is de keten waarin het volk gekluisterd ligt, en lang zal het Christendom hebben te strijden, voor het overwinnen wordt. Men hoort wel eens beweren dat het Buddhisme zijn invloed verliest en dat willen we niet tegen spreken. Wij zouden dat zelfs van het Confucianisme kunnen zeggen, maar in betrekking tot het Sintoïsme kan zulk een getuigenis niet worden afgelegd.

Gedurende een geheel jaar hebben wij te Tokio in een buurtchap gewoond, waar we letterlijk van alle zijden omringd waren door de woningen van onderwijzers. Allen daar woonachtig waren op een of andere wijs verbonden aan een openbare of private school. Wij leefden met hen mee, werden vriendelijk door hen in hunne woningen ontvangen, en konden dus het innerlijke leven van het gezin bespieden op zulk een nauwkeurige wijze, als ons tot hiertoe nog niet mogelijk was geweest. En waarlijk, ook bij deze goed ontwikkelde lieden, die op een hoogen trap van beschaving stonden, die verre boven het gewone volk uitstakken en met allerlei bijgeloofige dingen gebroken hadden, werd toch ook nog het „godenkastje" gevonden. Wel waren de beelden der voorvaderen verdwenen en hield men er geen rijstgod, geen god des rijkdoms, en zelfs geen beeld van Buddha meer op na, maar aan de „geestenroeden" werd met evenveel eerbied godsdienstige eer bewezen als dit in eenig ander huis in Japan het geval is. Vele jaren zullen er althans nog moeten verlopen al eer het volk met dit bijgelooft kan breken. Het geheele systeem der regering is er op gegrondvest. Doch het zaad des Evangelies begint onder hen reeds te ontkiemen. Geve de Heere dat de tijd spoedig mag komen, waarin dit volk, even getrouw als zij nu hunne voorvaderen dienen, zich zal buigen voor God en zijnen Gezalfde.

**Gemengd Nieuws.**

*Christian Scientists.* Er schijnt onder de Christian Scientists, wier leidster mevrouw Eddy is, verandering van gevoelen te zijn gekomen ten opzichte van de hoofdstelling waarvan zij uitgaan. Zij leerden: „er bestaat geen stof." Daarom sleette niets dan inbeelding. De tegenwoordige „lecturers" van de Christian science beweren nu, dat mevrouw Eddy niet bedoelde, dat er geen stof zou zijn, maar dat de stof niet eeuwig is, niet in de eerste plaats bestaat, dat de stof zal voorbijgaan, terwijl God, de eeuwige Geest, en alle geestelijk leven in overeenstemming met Hem, zal blijven voortbestaan tot in de eindeloze eeuwigheid. God is alleen de eerste oorzaak van alle bestaan en Hij is steeds immanent in Zijn schepping; wat in de stoffelijke wereld gezien wordt is de openbaring van God, en daarom is Zijn geestelijk bestaan de grond voor elk ander bestaan.

Ziekte en zonde zijn niet reeel, omdat zij geen deel uitmaken van de fundamentele orde van het heele, en als Gods plan tenslotte verwezenlijkt wordt, zullen beide verdwijnen.

Deze leer is niet verwerpelijk. Doch waarom moet men, om haar te verkondigen, een nieuwe kerkgemeenschap stichten, die in de nieuwe wereld reeds 35 000 aanhangers telt?

WINCKEL.

**Voort Kinderen.**

**DE KONINGEN VAN PERZIË.**

III.

De koning werd altijd met grooten eerbied behandeld. Alle plichtplegingen jegens hem waren streng vastgesteld, vooral voor hen die niet onmiddellijk met hem omgingen.

Hij hield een ontslagrijk groot getal hovelingen; buiten hen om was het zoo goed als onmogelijk den vorst te genaken. Alleen door hen kon men tot den koning komen. Van daar droegen zij ook de namen: Oogen des konings, Ooren des konings, enz. Niemand mocht het wagen zonder inleiding of zonder verlof voor den koning te verschijnen. Kwam iemand toch dan werd hij gedood, tenzij de koning hem genade bewees, en tot bewijs hem den gouden scepter toereikte.

We lezen dat duidelijk in Esther 4 : 11:

„Alle knechten des konings, en het volk der landschappen des konings, weten wel, dat al wie tot den koning ingaat in het binnenste voorhof, die niet geoorpen is, hij zij man of vrouw, zijn eenig vonnis zij, dat men hem doode, tenzij dat de koning den gouden scepter hem toereike, opdat hij levend blijve."

Ook zegt koningin Esther in vs. 16: „Alzoo zal ik tot den koning ingaan hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkom, zoo kom ik om." Anders gezegd: ik zal er mijn leven aan wagen. En wederom staat in hoofdstuk 5 : 1 en 2:

„Het geschiedde nu aan den derden dag, dat Esther een koninklijk kleed aantrok, en stond in het binnenste voorhof van des konings huis, tegenover het huis des konings; de koning nu zat op zijne koninklijke troon, in het koninklijke huis tegenover de deur van het huis.

„En het geschiedde, toen de koning de koningin Esther zag, staande in het voorhof, verkreeg zij genade in zijne oogen, zoodat de koning den gouden scepter, die in zijne hand was, Esther toereikte; en Esther naderde, en roerde de spits des scepters aan."

Haar leven bleef dus gespaard.

Aan de tafel des konings heerachte veel pracht en weelde. Toch bestonden ook hiervoor allerlei vaste wetten, die het zulk een heerscher vaak lastig moesten maken. Een gewoon burger in onzen tijd heeft het althans vrij wat gemakkelijker.

Daar de Perzische vorst heer en eigenaar van heel het groote rijk was, mocht ook op zijn tafel slechts het beste en heerlijkste komen, wat in zijn land aan spijs en drank was te vinden. Al was er ook water genog in den omtrek, hij mocht geen ander drinken, dan dat uit de rivier de Choaspes in Susiana. Dat ging nu heel gemakkelijk als Z. M. op den burg Susan toefde, maar soms was hij op reis of in een andere woonplaats, honderden mijlen van de genoemde rivier. Dan werd echter het water uit de Choaspes op een menigte wagens en in silveren vaten aangebracht of meegevoerd. Of het dan frisch bleef?

Het zout dat de koning gebruikte moest een nog veel langer reis maken. Het kwam heel uit den tempel van Jupiter Ammon, in de groote